

D I O D O R I

LIBER IV.

ET

MAJOR PARS LIBRI V.,

AC

P A U S A N I A E

LIBER IV.

CUM SELECTIS WESSELINGII ET FACII
ANIMADVERSIONIBUS

IN USUM SECUNDAE GYMNASIORUM
CLASSIS GRAECAE

TYPIS EXSCRIBENDOS CURAVIT

E R N. P O P P O,

GUBENENSIS.

B E R O L I N I,

IN BIBLIOPOLIO FLITTNERIANO.

MDCCCXXIII.

CHRESTOMATHIA HISTORICA

CONTINENS

D I O D O R I

LIBRUM IV ET MAJOREM PARTEM LIBRI V.,

P A U S A N I A E

LIBRUM IV.,

ET

SERIOREM GRAECIAE HISTORIAM EX HISDEM
ET ALIIS SCRIPTORIBUS CONTEXTAM.

CUM SELECTIS WESSELINGII ET FACII
ANIMADVERSIONIBUS

IN USUM SECUNDAE GYMNASIORUM
CLASSIS GRAECAE

TYPIS EXSCRIBENDAM CURAVIT

E R N. P O P P O ,

GUBENENSIS.

VOL. I.

B E R O L I N I ,

IN BIBLIOPOLIO FLITTNERIANO.

MDCCCXIII.

LECTORI BENEVOLO SALUTEM.

„Habent sua fata libelli.“

Quum alios, qui Graecos scriptores in gymnasiis interpretantur, saepe queri audivimus, tum ipsi experti sumus, desiderari adhuc librum Graecum, qui secundae classis discipulis non tam diligenter explicetur, quam legendo ab iis percurratur, ut vocabulorum copiam sibi parent et familiaritatem quandam cum lingua Graeca contrahant. Cogitamus quippe eos discipulos, qui in quinta et quarta classe Graeca partem grammaticae analyticam usque ad verba anomala didicerint, in tertia autem classe et horum et doctrinae de verborum derivatione et compositione idoneam notitiam acquisiverint, et praeter Jacobsii libri elementaris volumen primam etiam Xenophontis Anabasis aliquam partem et Luciani unum

alterumve libellum perlegerint. Quales quidem pueri in secundam classem recepti maxime quidem Homero operam dare et id spectare debent, ut intra biennium totam et Odysseam et Iliadem perscrutentur. Quoniam tamen interea orationis solutae scriptores non par est negligi, ad syntaxin quidem illustrandam, stylum formandum et Atticae dialecti proprietates explicandas simplex illa et venusta Xenophontis oratio adhibenda, ideoque Cyropaedia maxime assiduis manibus versanda erit. Verum quum hac ipsa de causa in hujus libri lectione non adeo celeriter progredi liceat, nec ejus argumentum tale sit, quod juvenes ut domi eundem perlustrent magnopere excitet, tertius liber requiritur, qui et huic usui et ei, quae cursim fit, lectioni, ubi huic quoque in scholis consulitur, inserviat. Qui liber nec nimis magnas juveni nominum et verborum flexiones et praecipuas regulas syntacticas cognitae habenti difficultates paret, et rerum varietate oblectet necesse est. Itaque liber historicus eligendus erit, praesertim quum idem et facillime in linguam latinam transferatur, quae utilissima est exercitatio, et simul veteris historiae in hac classe accurate discendae studia adjuvet. Quae quidem com-

moda sane Herodotus praebere videatur, cuius historiam re vera per integrum annum lectitandam iudicamus. Sed diutius juvenes eam tractare nolumus, ne Homero simul studentes Jonicae linguae nimis adsuefiant, eaque ipsi in scribendo utantur. Quid igitur secundo; quem in eodem discipulorum ordine transigunt, anno praeter Homerum et Xenophontem, quorum studium, nisi forte alter ultimis mensibus cum Isocratis orationibus aut Platonis dialogis facilioribus commutetur, in hac classe nunquam intermittendum censemus, legendum esse putas? Mihi quidem si obtemperas, scriptorem vulgaris, quae dicitur, dialecti eliges; nam ut praecipuas Graecae linguae mutationes animadvertas, ne illius quidem cognitione super sedere poteris; ubi autem ad tragicos, Pindarum, Thucydidem, Platonem, Demosthenem perveneris, quos prima classis sibi reservat, tempus, quod vulgaribus scriptoribus impendas, tibi non amplius suppetet. Estne igitur nunc Plutarchus legendus? Nihil sane repugno, modo ne oratio ejus propter multa rariora vocabula immixta et intricatas periodos tironibus sit difficilior, praesertim si, quod quotannis fieri solet, novi accesserint. Quare hunc potius ultimis hujus bi-

ennii mensibus assignamus, atque interea discipulos planioris scriptoris lectione ad eum praeparamus. Qualis scriptor a multis Herodianus esse existimatur; nec male; sed ei tamen Diodorum et Pausaniam vel propter aetatem, qua vixerunt, et argumenti, quod tractarunt, varietatem, ut nihil de sermonis simplicitate dicamus, longe praeferimus. At vero Diodori exemplaria, quae juvenum manibus tradantur, prorsus non exstant; et Pausaniae liber ut totus ematur, quamvis parva modo ejus pars perlegenda sit, non aequum est. Itaque ex his scriptoribus chrestomathiam historicam commode componi posse existimavimus. Quae si ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte, colligitur, nobis omnino superflua videtur, quod hos scriptores integros juvenes teneant oportet, quo totos perlegendi facultas iis sit, qua multos uti nos quidem laeti saepe vidimus. In tali vero chrestomathia conficienda duplex via iniri potest. Aut enim unus alterve illorum scriptorum liber integri edi possunt, aut ex omnibus lectu jucundissima excerpi. Utraque ratio habet quo commendetur. Quum enim prior illa facilius singulorum scriptorum ingenium sinat discernere indeque haud ambiguum de iis judicium ferre, altera lectores

non solum rerum varietate magis oblectat, sed iisdem etiam potestatem facit plures scriptores cognoscendi, quum ita duobus illis, quos libri fundamentum esse necesse est, facile etiam aliorum nonnullorum particulae addantur. Jam vero quis non Polybii, quamvis maturiore aetate demum diligentius legendi, aliquam notitiam non auditione solum sed etiam lectione partam, qua qualis et quantus ille sit, obscure saltem sentiatur, jam juvenibus nostris contingere cupiat? Qui praeter hunc et eos, quos prius nominavimus, res gestas literis consignarunt, minus quidem celebres, et Arriani atque Herodiani desiderio si qui teneantur, eos jure quodam nostro ad hos ipsos nec nimis amplios et facile parabiles remittimus; sed alios majoris ambitus libros, in quorum numero prae caeteris Appiani historiae sunt, in ejusmodi collectione non prorsus praetermittere juvabit.

Quae quum ita sint, utrique generi lectorum consulendum rati, hanc chrestomathiam in duo volumina separatim vendenda dispescuimus. Quorum prius, quod nunc in lucem emittitur, Diodori et Pausaniae majores partes continuas continet. Elegimus autem Pausaniae Messenica, juvenibus haud dubie majorem quam reliqui omnes hu-

jus scriptoris libri voluptatem parantia, et Diodori librum IV. et V., quod his antiquissima Graeciae historia, a nullo alio scriptore superstite exposita, inest; nam bellorum Medicorum, Peloponnesiaci et proximorum notitia melius ex antiquioribus scriptoribus petitur. Diodorum e Wesselingii recensione ab Eichstadio correcta edendum curavimus, de cujus praestantia quum dubitari nequeat, rarissime nec unquam nisi monito lectore ab ea recedere ausi sumus, maxime ut Atticas quasdam formas Diodoro obtrusas expellere-mus. Paulo plura in Pausania, in quo parum certo duce Facio utebamur, immutavimus, et conjecturas, quas in editione viris doctis destinata in adnotationes rejecissemus, aliquoties in ipsa scriptoris verba recepimus, ne tirones scriptura depravata nimis retinerentur, quae tamen vel sic saepius intacta relinquenda erat.

Adnotationes Wesselingii et Facii eas potissimum adjecimus, quae res historicas et mythologicas illustrent, quas cognoscendi discipulo domi librum lecturo raro potestas detur. In Pausania, ubi scriptura saepe incerta est, multae notae etiam criticae sunt. De rebus grammaticis et verborum sensu, in quibus quae forte insint difficultates haud

sane multae, facile ore magistri aut librorum grammaticorum comparatione solvantur, raro monitum, nisi quod discrimen Attici et vulgaris sermonis interdum paucis verbis indicatum. Hae notulae et nonnullae criticae a nobis additae, caeteras longe plurimas ex Wesselingii et Facii editionibus, interdum etiam aliis libris, ut Heynii Apollodoro, recepimus, quum nec eruditionis laudem nec aliud quidquam quam discipulorum utilitatem in hac chrestomathia concinnanda spectaremus.

Quo magis dolemus in librum recens ortum jam duas invasisse calamitates valde damnosas. Quarum prior haec est, quod, quum ad Pausaniam emendatius, quam a Facio factum erat, edendum alias editiones circumspiceremus, neque eam, quae in Gallia prodiit, accipere potuimus, et Siebelisii recensio, quae bibliotheca classica apud Weigelium venali continetur, saepius a nobis flagitata, per Lusatiae vastas arenas Francofurtum usque perferri tam diu cunctata est, ut operis et prelis sudantibus, priusquam eam contulissemus, hunc librum e manibus emittere cogeremur. Quod si secus accidisset, nonnulla in Pausania rectius constituta, alia non monita videres. Perniciosius autem

alterum infortunium, quod, etsi liber ex impressis exemplaribus exscriptus est, tamen quoniam procul a Schneeberga, ubi id factum, commorabamur, mirum quomodo satis magnus numerus vitiorum typographicorum maximam tamen partem levium nec intellectum verborum impredientium irrepsit. Quod utrumque damnum ut, quantum in nobis est, repararemus, tam discrepantis scripturae memorabilioris, quae in Siebelisii editione reperitur, quam typothetae errorum indicem confecimus. Quem tamen, vel sic satis magnum, nolimus iis vitiis omnibus onerare, quae ne tironem quidem ullum morentur, ut quod alicubi ὁμοίως, ἡμεῖς, ὑφ', saepius τῆν, τοῦς, et contra τῆς exaratum, literae minusculae pro majusculis positae in κρέοντος et maxime in nominibus a φ incipientibus, vocabula nonnulla male dirempta, ut συ-νέβη, et ita saepius in praepositione σύν, sed etiam di-sceptationem, et vicissim αἰχ-μαλώτων, virgulae perperam adhibitae et omissae, accentus male positi in καὶ οἱ (eique), τούτον, ἐνοχλούντας et paucis similibus. Quae ne nobis vel bibliopolae, qui non omisimus maximam in his diligentiam identidem commendare, crimini vertantur enixe rogamus.

Altera hujus chrestomathiae pars, quam ut in Pausaniae locis emendatiorem, ita si quidquam valent apud correctorem et typothetam nostrae vel preces vel admonitiones, ab utriusque erroribus liberiores brevi tempore prodituram speramus, Graeciae historiam a pugna Mantinensi, ubi Xenophontis historia desinit, usque ad Hadrianum Aethenarum restitutorem et universae Graeciae patrem, ex eodem Diodoro et Pausania, insuper vero Polybio, Appiano, Dione Cassio excerptam, cum indicibus ambobus voluminibus necessariis, continebit. Quae quidem posterior Graecae historiae pars in scholis nostris saepe negligentius traditur. Sed enim tametsi Graeciam illo aevo labi et tandem corruere videmus, praeterquam quod ipse interitus magnorum populorum cognitu etiamsi non jucundus tamen utilissimus est, in ipsis ruinis tot insunt melioris indolis vestigia, et libertatis atque imperii popularis amorem tam alte omnibus infixum videmus, ut deplorandi quidem, sed non contemnendi sint. Nam Agidis pro patria se devoventis mors, bellum Lamiacum, pugna ad Thermopylas contra Gallos pugnata et alia illorum temporum facinora quid est quod florentis Graeciae rebus postponantur, si quid et qua

de causa actum, non quid inde effectum sit, quaeramus? Sed fortuna adversa nunquam destitit hunc miserum populum urgere. Cujus utinam nunc saltem Deus, in quo sola jam oppressis reposita spes est, incepta secundet, ut invidia rumpatur superbus Britannus, si imperterritum Hydriotam audaci lentre freta maris findentem viderit, et palleanant ora servilis gregis, si almae libertatis lucem suavissimam ex atris tenebris surgentem et paullatim terram collustrantem animadverterint. Quae quidem Tu, Lector φιλέλλην, pia prece nobiscum a Deo O. M. flagita.

Scrib. Francofurti ad Viadrum M. Nov.

a. 1822.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

- P. 14. v. 3. δωρεάς. l. δωρεᾶς.
 — — v. 16. καταπλαγῆναι. l. καταπλῆγῆναι.
 — 26. v. 11. ἐξημερώσαι. l. ἐξημερῶσαι.
 — 31. v. 6. ab ult. στενωχωρίαν. l. στενοχωρίαν.
 — 38. v. 11. ἐτελεύτησεν. l. ἐτελεύτησεν.
 — 46. v. 3. ab ult. Ἄζεινος. l. Ἄζεινος.
 — 47. v. 5. ab ult. Hippolythen. l. Hippolyten.
 — 52. v. 9. προσχώσαι. l. προσχωῶσαι.
 — 57. v. 2. κλαυθυριζομένου. l. κλαυθυρῶ.
 — 63. v. 1. κύπον. l. κόπον.
 — 65. v. 14. ab ult. Ἡρακλίαν. l. Ἡράκλειαν.
 — 66. v. ult. duobus passibus. l. duobus millibus passuum.
 — 74. v. 12. ante χρέα. deest δι.
 — 78. v. 13. ἀρχούντων. l. ἀρχούντως.
 — 89. γ. 9. post *condemnatae* dele virgulam.
 — 96. v. 5. Ὀδίτην. Ὀνήτην legendum putat Herm. ad
 Soph. Trach. v. 54.
 — 114. v. 7. ab ult. caesus. l. caecus.
 — 140. (praeter bis positum τῆς et προσαγορεῦσαι)
 v. 9. Ἀλφείον. l. Ἀλφειόν.
 — 6. ab ult. θαυμαδίοντα. l. θαυμασθέντα.
 — 151. v. 7. post *tendente* pone virgulam.
 — 152. v. 4. Eurythei. l. Eurysthei.
 — 158. v. 13. ab ult. quos. l. quas.
 — 161. v. 13. Κρητίως in Κρητός mutari vult Raoul-Ro-
 chette de Colonia Graecis.
 — 170. v. 6. ab ult. Scyram. l. Scyrum.
 — 174. v. 19. τεκνῶν. l. τέκνων.

- P. 179. v. 5. ἀποδοχῆς l. ἀποδοχῆς. (Sic rursus bis perperam τῆς.)
- 183. v. 11. Πολυνείκους. l. Πολυνείκους.
- 186. v. 15. Βοιωτές. l. Βοιωτόν.
- — v. 3. ab ult. *Melanippe*. l. *Melanippae*.
- 190. v. 8. παραλαβῶν. l. παραλαβών.
- — v. 10. Ἀχαιῶν καὶ Φθιωτῶν. F. Ἀχ. τῶν Φθ.
- 192. v. 16. *Triphilia*. l. *Triphyllia*.
- 194. v. 20. *Phlegas*. l. *Phlegyas*.
- 202. v. 1. Θέσπια. Imo. Θέσπια. Cf. Intt. Paus. IX. 26, 4.
- 209. v. 6. ab ult. *suppeditant*. l. *suppeditavit*.
- 211. v. 14. τούτον. l. τούτων.
- 214. v. 2. κατασκευτάμενος. l. κατασκευασάμενος.
- — v. 14. τούτον. l. τούτων.
- 221. v. 3. ab ult. *rectionem*. l. *notionem*.
- 222. v. 12. — — Θέρωνον. l. Θέρωνος.
- 225. v. 9. εὐδηνύσειν. l. εὐδηνήσειν.
- 226. v. 2. δαψηλεία. l. δαψιλεία. In nota bis l. Πηνειοῦ pro Πηνείου.
- 234. v. 6. ante θοᾶς excidit τῆς.
- 237. v. 2. ὀνομαζομένης. l. ὀνομαζομένης.
- 246. v. 11. sqq. Discrimen inter ἔγγονος et ἐκγονος nuper aliter definivit Osann ad Lycurgi Leocr. p. 14.
- 247. v. 4. φανῆσαι. l. φανῆναι.
- — v. 6. τό. l. τόν.
- 248. v. 3. ab ult. *locus*. l. *lacus*.
- 249. v. 11. ab ult. λαχεῖον. l. λαχεῖν.
- 255. v. 11. μυχούς. l. μυχούς. In adnotatione bis scribe Καρκίνος. Cf. Spitzner. Prosod. Gr. p. 72.
- 258. v. 11. ab ult. *pulsas*. l. *pulsos*.
- 259. v. 6. *eorum*. l. *earum*.
- 261. v. 7. ab ult. l. *Tassonis sine h.*
- 264. v. 8. ab ult. πλεύσονται. l. πλεύσαντες.
- 265. A. 13. ab ult. διενείματα. l. διενείμαντο.

- P. 272. v. 15. post αὐλούς pro colo pone comma,
 — 280. v. 9. ab ult. δολίμου. l. δοκίμου.
 — 286. v. 12. ab ult. ὀνομάσαι. l. ὀνομάσαι.
 — 295. v. 3. ab ult. Ἀλθηνείν. l. Ἀλθηνέην.
 — 303. v. 15. ὀνομαζομένον. l. ὀνομαζομένην.
 — 319. v. 4. ab ult. e *Fensii*. l. ex *Fens*.
 — 323. v. 9. ἀντιστοιχίους. l. ἀντιστοιχίους.
 — 324. v. 6. *protenderant*. l. *portenderant*.
 — 329. v. 14. ab ult. τριτῶ. l. τριτῶ.
 — 330. v. 4. ab ult. μογαστόκοι. l. μογαστόκοι.
 — 340. v. 8. θυσίας. l. θυσίας.
 — 341. v. 3. dele comma post διακομένην.
 — 351. v. 3. κατῆκταν. l. κατῆκταν. ib. τριτῶν. l. τριτῶν. v. 7. τέ l. δε. v. 6. ab ult. Ἰστιάωντιδός. l. Ἰστιάωντιδός.
 — 359. v. 3. κατεκτείνασεν. l. κατεκτείνασαν.
 — 368. v. 6. p. Διοκλῆος excidit ποτὶ.
 — — v. 14. Λυκομίδαις praetulit Sieb.
 — — v. ἐκῆθρε. In ἐκῆθρε mutavit Sieb.
 — 369. v. 18. Θηβαίος. l. Θηβαίος.
 — — v. 12. sq. Versus corruptos sic exhibuit Sieb.
 Ἦγνισα δ' Ἐρμείας δόμους* τε κίλευθε
 *Ματρὸς καὶ πρωτογόνου Κύρας.
 — — v. 3. ab ult. *Trimigeminae*. l. *Prim*.
 — 372. v. 2. Περιήεις. l. Περιήεις.
 — 373. v. 4. ἐν τοῖς ἑπειτά μου λόγοις ἐπίζημι. Sieb. ad ductum cod. Mosc. ἐν τοῖς ἑπειτά μου λόγος ἐπίζημι μοι.
 — 375. v. 2. post Ἀρήνη pone punctum.
 — — v. 7. δρυῶτος. Sieb. ξενός, bene.
 — — v. 15. γυναικός. l. γυναικός.
 — 376. v. 4. *Aesculapi*. l. *Aesculapii*.
 — — v. 14. l. Διοσκουρείς.
 — 379. v. 6. δισημείοις. Sieb. δισημείοις, bene.
 — 380. v. 14. Ἀρήτην. l. Ἀρήτην.
 — 381. v. 5. ab ult. Σίμεις ἡ. l. Σίμεις ὁ.

- P. 383. v. 14. διάφορα. l. διαφορά.
 — — — — ἀμφιβητουμ. l. ἀμφιβητ.
 — 386. v. 15. τιμή l. τιμήν.
 — 387. v. 13. Χρεσφόντου. l. Κρετφ.
 — 388. v. 13. κύρον. l. κόρον.
 — 590. v. 3. ἀποδείσι. Sieb. ἀποδεί. In vulgata deest ἄν, cujus usus exempla non deerunt in Paus. Vid. Ind. — Paulo ante virgula non post ἐγένετο collocanda, sed post τυραννίδος.
 — 391. v. 8. Εὐφάης. Sieb. Εὐφάης, et sic ubique.
 — — v. 15. λογισάμενοι adjecit Sieb.
 — 392. v. 11. ab ult. dele prius σάτρε.
 — 393. v. 8. *stenycterum*. l. *stenycterum*.
 — — v. 12. διακρίναι τε ἔργα καὶ ἡλικίας πέρα ῥθίλῃσα. Audacter Sieb. ἔργα διακρίναι τε καὶ ἡλικίαν πρότερον ῥθ. Si quid corruptum judicandum, potius post πέρα verbum aliquod excidisse suspiceris.
 — 397. v. 9. ab ult. ὀχυραμένας. l. ὄχυρ.
 — 401. v. 10. ab ult. δρόμῳ τῷ. Articulum Sieb. recte uncis inclusit.
 — — v. 3. ab ult. ἐνορῶντος. l. ἐνορῶντες.
 — 402. v. 12. deest comma post ἐκέται.
 — 403. v. 10. ab ult. ἰδία. l. ἰδία.
 — 306. v. 12. ἐπικηρυκεύοντα. l. ἐπικηρυκεύοντο.
 — — v. 2. ab ult. ὡς ἡ λοιμῶδης. Audacter Sieb. νόσος ὡς λοιμῶδης.
 — 407. v. 7. ἐπικτείνοντες. Sieb. ἐπικτείναντες.
 — 408. v. 6. dele colon post θυηπολείτε.
 — — v. 7. ἦν δὲ σφάγητε καί. Sieb. ἦν δ' ἐκφύγη γε, καί. Proximo versu διδόντος.
 — 409. v. 7. ἐν ὅσῳ δέ. Δέ ut τε om. Sieb.
 — — v. 16. ἡ — ἐπιλαβοῦσα. Sieb. εἰ — ἐπιλάβοι.
 Idem versu praec. ante οὐχ ἤκ. addidit καί.
 — 410. v. 8. ab ult. ὥρμησιν. Sieb. ὥρμησαι, satis bene
 — 411. v. 9. ἑκαστὸς τις. Sieb. ἑκαστὸς γε.

- P. 412. v. 9. ab ult. ἡ στρατεία μὲν προσέητο. Sieb. ἡ στρατιά μὲν ἡΐζειτο. In fine versus pone comma post φανεροῦ.
- 413. v. 9. τε πολλά. Sieb. πολλὰ τε. Quo non opus. Vid. p. 424.
- 414. v. 14. δέμενοι. Sieb. δέμενε, rectius.
- 417. v. 7. ab ult. κειμένων τῶν Σπαρτιατῶν. Sieb. κειμένων τῶν παρσπατῶν.
- 419. v. 2. εἶναι αὐτός. Sieb. εἶναι καὶ αὐτός. Voluitne καὶ αὐτούς?
- — v. 16. coecus l. caecus.
- 420. v. 5. ab ult. ante Pausania excidit a.
- 421. post κρείσσων deest interpunctio.
- 424. v. 9. ab ult. ἐπαγγέλλαν. Sieb. ἐπαγγέλῃν.
- 429. v. 9. ἤ. Sieb. recepit τῆς.
- 430. v. 15. ὅσων. Sieb. ὅσον, satis bene.
- 432. v. 12. ab ult. post κρύφα excidit δέ.
- 433. v. 7. ab ult. Articulus ante πόλεμον nescio quo modo a nobis impune transmissus a Sieb. recte deletus.
- 434. v. 13. τοῦ Ἀρίστωνος. Sieb. τὸν Ἀρ.
- — v. 7. ab ult. περιῆχθεν. l. περιῆλθεν.
- 436. v. 5. pone comma post θεοῦ.
- — v. 9. ab ult. post ἐξευρ. omisum Fac.
- 438. v. 5. post Μισσηήην deest parentheses signum.
- — v. 15. στρατείας. l. στρατιῶς.
- 443. — v. 6. post dicta insere qua.
- 444. v. 4. Ἀριστοκράτη. Sieb. Ἀριστοκράτῃ, nescio cur.
- 448. v. 9. ab ult. ἄλλοι τε — καὶ Ἀριστομένης δέ. Sieb. temere τε delevit et καὶ uncis inclusit. Idem v. 5. ab ult. pro ὅποι dedit ὅ, τι, quod fortasse praestat.
- 450. v. 10. κατεβλήθη. Egregie Sieb. κατεκλήθη.
- — v. 8. ab ult. ἀφείλκετο. Sieb. ἐφείλκε.
- 452. v. 9. ab ult. primam. l. tertiam.
- — v. 6. — — quo. l. quod.
- 454. v. 1. Ἀγίλὸν τὸν ἄγρον τινα exhibuit Sieb.

- P. 454. v. 12. ἀνιδίδου, καί. ἀνιδην, sine καί.
- 455. v. 14. τῆς Νίδας. Nomen hujus fluvii (qui nunc *Butzi*) iis addendum, quae in genitivo et dativo ᾧ servare monet Buttm. Gr. max. p. 140.
- 456. v. 15. pone comma post αἰῶνα.
- 457. v. 5. Sieb. scripsit ἐπεκράτους μὲν αὐτοὶ ἔτι τοῦ τε ὄρους καί.
- 460. v. 8. ἐντύχοι probavit etiam Sieb.
- 462. v. 1. ἐντίπλατο. In Attico scriptore ἐντίμπλατο requireretur, sed in talibus vulgares scriptores minus accurati.
- — v. 12. τοῦ ψόφου, τοῦ delevit Sieb., quod defensores suos inveniet.
- 463. v. 1. Sieb. πρὸ ἐσπέρας et τοῖς ὑπομένουσιν.
- — v. 8. ἐπείξει, l. ἐπείξει.
- 464. v. 5. ἔχοντες. l. ἔχοντας.
- 465. v. 8. ab ult. ante ἀνωνδρία deest parentheses signum.
- 467. v. 3. δ' ἔτι. Scr. δέ τι.
- 470. v. 10. προσεμίνων. Sieb. προσεμίνων.
- 471. v. 11. ab ult. ante Χιόνις excidit ἦν.
- 474. v. 10. Ἀρχιμηδους. Palmerii conjectura Ἀρχιδημίδου recepta a Sieb.
- 475. v. 7. ab ult. ante *Acarmanibus* excidit cum.
- 476. v. 4. post χρόνον deest virgula.
- 477. v. 5. οὐδέ. Sieb. οὐδέν.
- 482. v. 12. ἐξεύρισκει. Sieb. ἐξεύρισκε.
- 483. v. 2. ab ult. ἐπιίλκεται. l. ἐπιίλκετο et appone punctum. Sieb. ἐπιίλιετο restituit.
- 484. v. 5. Ἀνδανίαν. l. Ἀνδ.
- 485. v. 11. τὸ ἔχθρος τὸ Μεσσ. Miror a Sieb. mutatum esse in τὸ ἔχθρ. τῶν Μ.
- 486. v. 14. εἰ, οἱ βουλήσεται, ταύτη — ἐπιχωρήσει de-
dit. Sieb.
- 493. v. 8. ab ult. τῶν τότε. Sieb. τότε τῶν.

- P. 493. v. 7. ab ult. τῆς ἐς etc. Haec nunc sic legimus.
τῆς γὰρ ἐς τὴν Ἰθάμην εἶχεν ὁδοῦ οὐκ ἀπίεως,
λαμβάνει. Non aliter Sieb., nisi quod καὶ τῆς
pro τῆς γὰρ scripsit.
- 495. v. 5. Punctum non post ἐσιλθῆν, sed post ~~πυρ~~
αρχάς collocandum.
- — v. 14. ὑπάρχει. Sieb. ὑπάρχοι.
- 496. v. 7. post ἀρχαίων excidit ἔργων.
- — v. 13. Ζελλασίαν. l. Σιλλ.
- 499. v. 10. ab ult. φαραῖς. l. Φαραῖς.
- 504. v. 4. Εὐαν. Sieb. Εὐας.
- — v. 11. Ἀβρύσα. l. Ἀμβρε.
- — v. 12. τετειχίσθαι recepit Sieb.
- 505. v. 8. διισσηκός. l. διισπηκός.
- — v. 16. Post ἔλαβον Sieb. e cod. Mosqu. addidit
τὸ σχῆμα ἐτίρωθι δηλώσω.
- 506. v. 13. ab ult. Τυνδάριον l. Τυνδάρειω.
- 507. v. 16. dele comma post στόλον.
- 510. v. ab ult. *Trophonicum*. l. *Trophonium*.
- 513. v. 10. ἔτη. l. ἔπη.
- — v. 11. ἐπ' Ἀγκαδίας. Sieb. omnem praepositio-
nem omisit.
- 514. v. 15. post τὰ excidit δι.
- 516. v. 3. ab ult. *Phocensi*. l. *Phocaensi*.
- 517. v. 4. κατὰ αὐτά. l. κατὰ ταυτά.
- — v. 11. 10. τοῖς δὲ Ἑλλήνων etc. Maxima temeri-
tate Sieb. scripsit οἱ δὲ Ἑλλ. ποταμοὶ δαίμα-
τα ὡς ἀπὸ θηρίων οὐδένα. Cur tandem?
- 518. v. 1. διὰ τῆς Θισπρωτιδος. Hoc non verum, si
quidem Aous est qui nunc *Bolina*, *Vedis*, *Voj-*
jussa nominatur.
- 519. v. 10. ab ult. ξόανος, τοῦ Ἀργίου δὲ dedit Sieb.
- 520. v. 7. μεταθήσεται. l. μεταμαθήσ.
- — v. 10. pone comma post διισώσαντο.
- 522. v. 7. ἤσος. Sieb. ἤσοι. Una tamen insula vi-
detur quae nunc *Sapienza*.
- 523. v. 5. ab ult. *dictam*. l. *dictum*.

- P. 524. v. ult. *Encratis*. l. *Eucratis*.
 — 528. v. 4. καὶ ὅσαι μὲν etc. Haec Sieb. ita exaravit;
 καὶ ὅσαι μὲν πηγαῖς θαῦμα [ἰδίῳ καὶ] ἰδίῳ τε
 — — v. 9. Καρσίας. l. Καρίας.
 — — v. 10. Δασκύλου. l. Δασκύλου.
 — 529. v. 8. ab ult. *Avatino*. l. *Avarino Vecchio* et ad-
 de: „Aliis ipsa urbs Avarino seu Navarino.“
 — 532. v. 11. ab ult. Retractanda quae de hodierno
 nomine insulae Sphacteriac seu Sphagiae
 dicta sunt.
-

Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Τ Α Δ Ε Ε Ν Ε Σ Τ Ι Ν

Ε Ν Τ Η Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η

Τ Ω Ν Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Υ Β Ι Β Λ Ω Ν.

α'. Προίμιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν
ἱστορουμένων κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους.

β'. Περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ
ἡμιθέων, καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιολογόν
τι κατεργασμένων.

γ'. Περὶ Διονύσου, Πριάπου, Ἑρμαφροδίτου,
καὶ Μουσῶν.

δ'. Περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν δώδεκα ἄθλων,
καὶ τῶν ἄλλων τῶν πραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ μέχρι
τῆς ἀποθεώσεως.

ε'. Περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν, περὶ τε Μηδείας
καὶ τῶν Πελίου θυγατέρων.

στ'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους.

ζ'. Περὶ Θησέως καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ.

η'. Περὶ τῶν ἐπταὶ ἐπὶ Θήβας.

θ'. Περὶ τῶν ἐπιγόνων τῶν ἐπταὶ ἐπὶ Θήβας.

ι'. Περὶ Νηλέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

ια'. Περὶ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων.

ιβ'. Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

ιγ'. Περὶ τῶν Ἀσώποῦ θυγατέρων, καὶ τῶν
Δίακῳ γενομένων υἱῶν.

ιδ'. Περὶ Πέλοπος, καὶ Ταντάλου, καὶ Οἰνο-
μάου, καὶ Νιόβης.

ιε'. Περὶ Δαρδάνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ,
μέχρι τοῦ Πριάμου.

ιστ'. Περὶ Δαιδάλου, καὶ Μινωταύρου, καὶ τῆς
Μίνως στρατείας εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κόκκαλον βασιλέα.

ιζ'. Περὶ Ἀρισταίου, καὶ Δάφνιδος, καὶ Ἑρυ-
κος, καὶ Ὠρίωνος.

Δ Ι Ο Δ Ω Ρ Ο Τ
Τ Ο Τ Σ Ι Κ Ε Λ Ι Ω Τ Ο Τ
Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Η Σ
Β Ι Β Λ Ο Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Η .

C A P U T I.

Prooemium. Explicatis historiae praeae difficultatibus, quibus deterriti scriptores in recentioribus se temporibus continuerint, consilium et argumentum operis sic aperit Diodorus, ut exterorum antiquitati nunc *Graecorum* antiquissima se adiecturum ostendat. Orditur a fabula *Dionysi*, vetustissimi quippe et beneficentissimi Dei.

Οὐκ ἀγνοοῦμεν, ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολογίας συνταττομένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν ἐν πολλοῖς ἐλασσοῦσθαι. Ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγραφομένων ἀρχαιότης δυσεύρετος οὔσα, πολλὴν ἀπορίαν παρέχεται τοῖς γράφουσιν· ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγγελία τὸν ἀκριβέστατον ἔλεγχον οὐ προσδεχομένη, καταφρονεῖ ποιεῖ τῆς ἱστορίας τοὺς ἀναγινώσκοντας. Πρὸς δὲ τούτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος τῶν γενεαλογουμένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν,

δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαίνει τοὺς ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαιοτάτας πράξεις τε καὶ μυθολογίας, ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους. Διόπερ τῶν μεταγενεστέρων ἱστοριογράφων οἱ πρωτεύοντες τῇ δόξῃ τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέστησαν διὰ τὴν δυσχέρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. Ἐφορος μὲν οὖν ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὦν μαθητῆς, ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου πρᾶχθέντα συνταξάμενος, ταύτην ἀρχὴν ἐποίησατο τῆς ἱστορίας. Ὁμοίως δὲ τούτῳ Καλλισθένης καὶ Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες,

CAP. I. Ἐφορος] Cf. Suid. et Marx in Ephori Cumaci Fragmentis.

Καλλισθένης καὶ Θεόπομπος] Callisthenes, [Olynthius, Aristotelis discipulus et comes Alexandri M., qui rex eum odio habens ob libertatem loquendi in vincula coniecit, in quibus mortuus est Arrian. Anab. Alex. IV, 10 — 14.] Ἑλληνικὰ sua exorsus ab Antalcidae pace perduxit ad eum annum, quo Delphicum templum a Philomelo Phocensi captum et expilatum est, ut docet Diod. XIV, 117. Theopompus vero [Chius, et ipse Isocratis discipulus, Thucydidis historiam continuans] τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννησιακῆς πολέμου et τὰ Φιλίππου πεπραγμένα pluribus libris descripsit, de quibus Dionys. [de praec. histor. p. 782. Reisk.] et Diod. XVI, 4. Wess.

ἀπέστησαν τῶν παλαιῶν μύθων. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἐναντίαν τούτοις κρίσιν ἔχοντες, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀναγραφῆς πόνον ὑποστάντες, τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἐποιήσαμεθα τῆς ἀρχαιολογίας. Μέγισται γὰρ καὶ πλεῖσται συνετελέσθησαν πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ πολλῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν. ὧν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας οἱ μέταγενέστεροι τοὺς μὲν ἰσοθέους, τοὺς δ' ἡρωϊκαῖς θυσίαις ἐτίμησαν· πάντας δ' ὁ τῆς ἱστορίας λόγος τοῖς καθήκουσιν ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα καθύμνησεν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν ἀνεγράψαμεν τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μυθολογουμένας πράξεις, καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ἱστορούμενα· πρὸς δὲ τούτοις τὰς τοποθεσίας τῆς παρ' ἐκάστοις χώρας, καὶ τὰ φυόμενα παρ' αὐτοῖς θηρία καὶ τᾶλλα ζῶα, καὶ καθόλου πάντα τὰ μνήμης ἄξια καὶ παρὰδοξολογούμενα διεξιόντες· ἐν ταύτῃ δὲ τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορούμενα κατὰ ἀρχαιοτάτους χρόνους περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων, καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιόλογόν τι κατειργασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ τι χρήσιμον εἰς τὸν κοινὸν βίον εὐρόντων, ἢ νομοθετησάντων. Ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Διονύσου, διὰ τὸ καὶ παλαιὸν εἶναι σφόδρα τοῦτον, καὶ μεγίστας εὐεργεσίας

[Ἐν μὲν οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν etc.] Primo quippe libro res Aegyptiorum, secundo Babyloniorum, Indorum, Arabum et Scytharum, tertio Aethiopum et Libyum Diodorus exposuit.

κατατεθεῖσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων. Εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς προειρημέναις βίβλοις, ὅτι τινὲς τῶν βαρβάρων ἀντιποιοῦνται τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ τὸν παρ' αὐτοῖς θεὸν Ὅσιριν ὀνομαζόμενον φασιν εἶναι τὸν παρ' Ἑλλήσι Διόνυσον καλούμενον. Τοῦτον δὲ μυθολογοῦσιν ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, εὐρετὴν γενόμενον τοῦ οἴνου, καὶ τὴν φυτεῖαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν συμφωρουμένης ἀθανασίας. Ὁμοίως δὲ τοὺς Ἰνδοὺς τὸν θεὸν τοῦτον παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνεσθαι γεγονέναι, καὶ τὰ περὶ τὴν φυτεῖαν τῆς ἀμπέλου φιλοτεχνήσαντα, μεταδοῦναι τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώποις. Ἡμεῖς δὲ κατὰ μέρος τὰ περὶ τούτων εἰρηκότες, νῦν τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι περὶ τοῦ θεοῦ τούτου λεγόμενα διεξιμέν.

Αἰγύπτιοι — Ἰνδοί] De conjunctione Graecorum Dionysi cum Aegyptiorum Osiri et Indorum deo aliquo, qui videtur esse Schiwa, quam quidem rem pluribus exposuit Diodorus I, 17. II, 38. et III, 63. recentius disputavit imprimis Creuzer de Mythologia veterum populorum, et Indiam patriam cultus Bacchi habendam esse docere studuit, de quo tamen non persuasit Vossio, Thraciae potius hunc honorem tribuenti.

CAPUT II.

I. De Dionyso (*Priapo*, *Hermaphrodito*) et *Musis*.

CAP. 2 — 7.

Dionysus per abortum natus a Semele Cadmea, Iovis amplexus male passa, Nympharumque educationi in antro Nysae traditus, inde nomen accepit. Vini et zythi repertor, et mitioris vitae auctor, itinera usque in Indiam fecit, conditisque in Boeotia Eleutheris pietatem erga patriam demonstravit.

Καῖδμον μὲν γάρ φασι τὸν Ἀγήνορος ἐκ Φοινίκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆναι πρὸς ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, ἐντολαὶ λαβόντα, ἢ τὴν παρθένον ἀγαγεῖν, ἢ μὴ ἀνακᾶμπτειν εἰς τὴν Φοινίκην. Ἐπελθόντα δὲ πολλὴν χώραν, καὶ μὴ δυνάμενον ἀνευρεῖν, ἀπογινῶναι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν* καταντήσαντα δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν, κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμὸν κτίσαι τὰς Θήβας. Ἐνταῦθα δὲ κατοικήσαντα, γῆμαι μὲν

CAP. II. Καῖδμον] Compara cum his, si placet, Apollod. III, 3. et Ovid. Met. III.

Χρησμὸν] Ὁ θεὸς εἶπε - χρῆσθαι καθοδηγῶ βοὶ καὶ πάλιν κτίξιν ἔνθα ἂν αὐτὴ πίση καμῆσα. Apollod.

Bos tibi, Phoebus ait, solis occurret in arvis,
Nullum passa jugum, curvique immunis aratri.
Hac duce carpe vias, et, qua requieverit herba,
Moenia fac condas, Bocotiaque illa vocato.

OVID.

Κτίσαι τὰς Θήβας] Omnem hanc narrationem de Phoenicibus, qui in Boeotiam immigraverint, non levi-

Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης, γεννησάι δ' ἐξ αὐτῆς Σεμέλην, καὶ Ἰνώ, καὶ Αὐτονόην, καὶ Ἀγαύην, ἔτι δὲ Πολύδωρον. Τῇ δὲ Σεμέλῃ διὰ τὸ κάλλος Δία μιγέντα, καὶ μεθ' ἡσύχίας ποιούμενον τὰς ὁμιλίας, δόξαι καταφρονεῖν αὐτῆς. Διόπερ ὑπ' αὐτῆς παρακληθῆναι τὰς ἐπιπλοκάς ὁμοίως ποιεῖσθαι ταῖς πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφοραῖς. Τὸν μὲν οὖν Δία παραγενόμενον θεοπρε-

bus argumentis impugnat Muellerus de Minyis pag. 117. sqq., et si de Phoenicibus Asiaticis cogitatur, etiam Kanngiesser in Adumbratione disciplinæ antiquitatum (Grundriß der Alterthumswissenschaft) p. 306. sqq.

Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης] καὶ Ἄρεος. Apollod.

Ἰνώ καὶ Αὐτονόην καὶ Ἀγαύην] Omnes in fabulis celeberrimæ. Ino postea sub nomine Leucothoæ seu Matutæ dea marina facta. Ovid. Met. IV. 416. sqq. Autonoe uxor Aristaci et mater Actæonis. Vid. infra cap. 81. Agave Bacchico furore correpta filium suum Pentheum ipsa dilaniavit. Ovid. Met. III. fin. et Apollod. III, 5.

Πολύδωρον] Hic pater Labdaci (unde gens Labdacidarum), avus Laji.

Σεμέλῃ] Tractant eandem historiam Lucian. D.D. IX. Apollod. l. l. Ovid. Met. III. 253. sqq.

Τὰς ἐπιπλοκάς ὁμοίως ποιεῖσθαι ταῖς πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφοραῖς] Τοιοῦτον ἐλθεῖν, οἷος ἦλθε μνηστευόμενος Ἥραν. Apollod.

Qualem Saturnia, dixit,
Te solet amplecti, Veneris quum foedus initis,
Da mihi te talem. Ovid.

πῶς μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, ἐπιφανῶς ποιῆσαι τὴν συνουσίαν· τὴν δὲ Σεμέλην, ἐγκυον οὔσαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως οὐκ ἐνέγκασαν, τὸ μὲν βρέφος ἐκτρῶσαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς αὐτὴν τελευτῆσαι. Ἐπειτα τὸ παιδίον ἀναλαβόντα τὸν Δία, παραδοῦναι τῷ Ἑρμῇ, καὶ προστάξει τοῦτο μὲν ἀποκομίσαι πρὸς τὸ ἄντρον τὸ ἐν τῇ Νύσῃ, κείμενον μεταξὺ Φοινίκης καὶ Νείλου, ταῖς δὲ νύμφαις παραδοῦναι τρέφειν, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι τὴν ἀρίστην. Διὸ καὶ τραφέντα τὸν

Ἀναλαβόντα τὸν Δία παραδῶναι τῷ Ἑρμῇ] Omisit addere, insuisset prius femori suo. Ἐξαμηνιαῖον βρέφος (ἑπταμηνιαῖον ἔμβρυον Luc.) ἐξαμβλωτὴν ἐκ τῆς πυρὸς ἀρπάσας ἐνέγκασε τῷ μηρῷ (εἰς τὸν μηρὸν ἐνέγκασατο Herod. εἰς τὸν ἑαυτῆς μηρὸν ἐνέκρυψε Diod. III, 64.) — κατὰ δὲ τὸν χρόνον τὸν καθήκοντα γενναῖος Ζεὺς λύσας τὰ ῥέμματα, καὶ δίδωσιν Ἑρμῇ.

Τὸ ἄντρον τὸ ἐν τῇ Νύσῃ] πρὸς Ἰνὸ καὶ Ἀθάμαντα Apollod., et tum demum Nysam. Ita etiam Ovid.

Furtim illam primis Ino matertera cunis
Educat; inde datum Nymphae Nyseides antris
Oculucres suis.

Κείμενον μεταξὺ Φοινίκης καὶ Νείλου] I, 15. dixit τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐν Νύσῃ. Apud Herodot. I, 146. vocatur Νύσα ἢ ὑπὲρ Αἰγύπτου ἔσσα ἐν τῇ Αἰθιοπίῃ. Alii in India collocant. Vid. Arrian. Anab. I. V. init. et cf. Diod. I, 19. Rursus alii in Thracia. Add. Steph. Byz.

Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ, τυχεῖν τῆς προσηγορίας ταύτης ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσσης. Καὶ τὸν Ὅμηρον δὲ τούτοις μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις, ἐν οἷς λέγει,

Ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλη,
Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.

Τραφέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν νυμφῶν ἐν τῇ Νύσῃ φασὶν εὐρετὴν τοῦ οἴνου γενέσθαι, καὶ τὴν φυτείαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπιόντα δὲ σχεδὸν πᾶσαν τὴν εἰκουμένην, πολλὴν χώραν ἐξημερῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν παρὰ πᾶσι μεγίστων τιμῶν. Εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν ὑπ' ἐνίων ζύθος, οὐ πολὺ δὲ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας· τοῦτο δὲ διδάξαι τοὺς χώραν ἔχοντας μὴ δυναμένην ἐπιδέχεσθαι τὴν τῆς ἀμπέλου φυτείαν. Περιάγεσθαι δ' αὐτὸν καὶ στρατόπεδον οὐ μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, ᾧ τοὺς ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων κολάζειν. Καὶ κατὰ μὲν τὴν Βοιωτίαν ἀποδιδόντα τῇ πατρίδι χάριτας, ἐλευθερῶσαι πάσας τὰς πόλεις, καὶ κτίσαι πόλιν ἐπώνυμον τῆς αὐτονομίας, ἣν Ἐλευθεράς προσαγορεῦσαι.

Τυχεῖν τῆς προσηγορίας ταύτης ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσσης.] Multas easque magnam partem satis ineptas derivationes nominis Dionysi vide apud Etymol. M.

Ἐλευθεράς] Oppidum in finibus Boeotiae et Atticae situm, quod postea Atticae annumerabatur. Cf. Paus. I, 38, 8. 9.

CAPUT III.

Reduci cum spoliis triumphatori orgia trielerica Graeci instituere, bacchicque inventi praestantiam more quodam conviviali expressere. Ob tale beneficium Dionysus cum Cerere summis honoribus mactatus.

Στρατεύσαντα δ' εἰς τὴν Ἰνδικὴν τριετείῃ χρόνῳ, τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν Βοιωτίαν ποιήσασθαι, νομίζοντα μὲν λαφύρων ἀξιολόγων πλῆθος· καταγαγεῖν δὲ πρῶτον τῶν ἀπάντων θρίαμβον ἐπ' ἐλέφαντος Ἰνδοῦ. Καὶ τοὺς μὲν Βοιωτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καὶ Θρᾷκας ἀπομνημονεύοντας τῆς κατὰ τὴν Ἰνδικὴν στρατείας, καταδειξάμεναι τὰς τριετηρίδας θυσίας Διονύσῳ, καὶ τὸν θεὸν νομίζειν κατὰ τὸν χρόνον τούτον ποιεῖσθαι τὰς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφανείας. Διὸ καὶ παρὰ πολλαῖς τῶν Ἑλληνίδων πόλεων διὰ τριῶν ἐτῶν βακχεῖά τε γυναικῶν ἀθροίζεσθαι, καὶ ταῖς παρθένοις νόμιμον εἶναι θυρσοφορεῖν καὶ συνενθουσιάζειν, εὐαζούσαις καὶ τιμώσαις τὸν θεόν· τὰς δὲ γυναῖκας κατὰ συστήματα θυσιάζειν τῷ θεῷ καὶ βακχεύειν, καὶ καθόλου τὴν παρουσίαν ὑμνεῖν τοῦ Διονύσου, μιμουμένας τὰς ἱστορουμένας τὸ παλαιὸν παρεδρεύειν τῷ θεῷ μαινάδας. Κολάσαι δ' αὐτὸν πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους κατὰ πᾶσαν

CAP. III. Καταγαγεῖν — θρίαμβον] Imitatus esse dicitur Alexander M. Cf. Arrian. Anab. VI, 28. et quae ibi annotant interpretes.

τὴν οἰκουμένην, τοὺς δοκοῦντας ἀσεβεῖν, ἐπιφανε-
στάτους δὲ Πενθεά καὶ Λυκοῦργον. Τῆς δὲ κατὰ
τὸν οἶνον εὐρέσεως καὶ δωρεάς κεχαρισμένης τοῖς ἀν-
θρώποις καθ' ὑπερβολήν, διὰ τε τὴν ἡδονὴν τὴν ἐκ
τοῦ ποτοῦ, καὶ διὰ τὸ τοῖς σώμασιν εὐτονωτέρους
γίνεσθαι τοὺς τὸν οἶνον πίνοντας, φασὶν ἐπὶ τῶν δεί-

Πενθεία καὶ Λυκοῦργον] De Pentheo jam ad cap. praec.
dictum. De Lycurgo ita scripsit Diod. IV, 64.
Μυθολογεῖσι τὸν Διόνυσον μέλλοντα τὴν δύναμιν διαβιβάζειν
εἰς τὴν Εὐρώπην συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Λυκοῦργον τὸν
Θράκης βασιλεία τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ διαβιβάσαντος δὲ αὐτῷ
πρώτας τὰς Βάκχας ὡς εἰς φιλίαν χώραν, τὸν μὲν Λυ-
κοῦργον παραγγεῖλαι τοῖς στρατιώταις νυκτὸς ἐπιθέσθαι, καὶ
τόν τε Διόνυσον καὶ τὰς Μαινάδας πάσας ἀνελεῖν· τὸν δὲ
Διόνυσον παρὰ τινος τῶν ἐγχωρίων, ὃς ἐκαλεῖτο Θάρσψ,
μαθόντα τὴν ἐπιβλήν, καταπλαγῆναι, διὰ τὸ τὴν δύναμιν
ἐν τῷ πέτρῳ εἶναι, παντελῶς δὲ ὀλίγης αὐτῷ τῶν φίλων
συνδιαβεβηκέναι· διόπερ λάτρεα τᾶτε διαπλεύσαντος πρὸς
τὸ σφέτερον στρατόπεδον, τὸν μὲν Λυκοῦργόν φασιν ἐπιθέ-
μενον ταῖς Μαινάσιν ἐν τῷ καλεμένῳ Νυσίῳ πάσας ἀπο-
κτεῖναι· τὸν δὲ Διόνυσον περαιώσαντα τὴν δύναμιν μάχη
κρατῆσαι τῶν Θρακῶν, καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωγρησάντα
τυφλῶσαι τε καὶ πᾶσαν αἰκίαν εἰσνεγκάμενοι ἀνασταυρῶ-
σαι. Longe aliter Homer. II. §. 130. sqq. Sophocl.
Antig. 968. Apollod. III, 5, 1. Significat mythus,
acgritudinem (πένθος) et vitam vagam inter anima-
lia rapacia („Λυκοῦργος Wolfgang, der Wolfs-
schaltende, der mit Raubwölfen beschäftigte Sohn
von Dryas, dem Eichhorstig“ Vols.) cultu vini esse
superatam.

πνυν, ὅταν ἄκρατος οἶνος δίδωται πᾶσιν, ἐπιλέγειν ἀγαθοῦ δαίμονος· ὅταν δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον δίδωται κεκραμένος ὕδατι, Διὸς σωτῆρος ἐπιφωνεῖν. Τὸν μὲν γὰρ οἶνον ἄκρατον πινόμενον μανιώδεις διαθέσεις ἀποτελεῖν· τοῦ δ' ἀπὸ Διὸς ὄμβρου μιγέντος, τὴν μὲν τέρψιν καὶ τὴν ἡδονὴν μένειν, τὸ δὲ τῆς μανίας καὶ παραλύσεως βλάβητον διορθοῦσθαι. Καθόλου δὲ μυθολογοῦσι τῶν θεῶν μεγίστης ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρ' ἀνθρώποις τοὺς ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβαλομένους κατὰ τὴν εὐρεσιν τῶν ἀγαθῶν Διόνυσόν' τε καὶ Δήμητραν· τὸν μὲν τοῦ προσηνεστάτου ποτοῦ γενόμενον εὐρετήν, τὴν δὲ τῆς ξηρᾶς τροφῆς τὴν κρατίστην παραδοῦσαν τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.

Δίδεται] Invita grammatica vulgo bis δίδεται. De re ipsa, quae hic memoratur, ita scribit Wessel. „Dabatur, quum πρόποσις ἀγαθῷ δαίμονος instituebatur, ὅλιγον τι vini meraci, ut solo gustu vim ejus, μόνον τῇ γεύσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, combibones experirentur, uti Theophrastus apud Athen. XV, 14. ait.“ [Sic hodie in epulis lautioribus vinum Hungaricum aut Lusitanum ante carnem bubulam.]

CAPUT IV.

Alius antiquior Dionysus, Sabazius, Iovis ac Proserpinae f., noctu cultus, cornutus. Thebanus ille, iunior, qui in maioris res gestas successit, nobilis ingenio, forma, mulierum militia, comitatu Musarum et Sileni paedagogi, habitu denique, bimater dictus, quare cum ferula inducatur.

Μυθολογοῦσι δέ τινες καὶ ἕτερον Διόνυσον γεγενῆσθαι πολὺ τοῖς χρόνοις προτεροῦντα τούτου. Φασὶ γὰρ ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης Διόνυσον γενέσθαι, τὸν ὑπὸ τινων Σαβάζιον ὀνομαζόμενον· οὗ τὴν τε γένεσιν, καὶ τὰς θυσίας καὶ τιμὰς νυκτερινὰς καὶ κρυφίους παρεισάγουσι, διὰ τὴν αἰσχύνην ἐκ τῆς συνουσίας ἐπακολουθούσαν. Λέγουσι δ' αὐτὸν ἀγχινοῖα

CAP. IV. Ἑτέρον Διόνυσον — πολὺ τοῖς χρόνοις προτεροῦντα] Longe antiquior Graeco etiam Aegyptiorum Dionysus. Vid. Herodot II, 145. sq.

Ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης Διόνυσον] „Dionysos multos habemus, primum e Iove et Proserpina natum.“ Cic. Nat. Deorr. III, 23.

Σαβάζιον] Hunc tamen Iovis et Proserpinae filium Zagreum vero nomine fuisse perhibent Schol. Pind. ad init. Od. VII. Isthm. et Is. Tzetzes in Lysoph. v. 355. Wess. Ζαγρεὺς — χθόνιος Διόνυσος. Hesych. Sabazius contra deus Phrygius. „Tertium Caprio patre, eumque regem Asiae praefuisse dicunt; cui Sabazia sunt instituta.“ Cic. l. l. Vid. omnino Creuzer. l. l.

Διὰ τὴν αἰσχύνην — ἐπακολουθούσαν] Post αἰσχύνην excidisse videtur τῇ.

διεγεγεῖν, καὶ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι βοῦς ζευγνύειν, καὶ διὰ τούτων τὸν σπόρον τῶν καρπῶν ἐπιτελεῖν· ἀφ' οὗ δὴ καὶ κερατίαν αὐτὸν παραιοῦσι. Καὶ τὸν μὲν ἐκ Σεμέλης γενόμενον ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, Φασὶ τῷ σώματι γενέσθαι τρυφερὸν καὶ παντελῶς ἀπαλόν, εὐπρεπεῖα δὲ πολὺ τῶν ἄλλων διεγεγεῖν, καὶ πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονὰς εὐκατάφορον γεγενῆναι· κατὰ δὲ τὰς στρατείας γυναικῶν πλῆθος περιάγεσθαι, καθ' ὅπλισμένων λόγχαις τεθυρωμέναις. Φασὶ δὲ καὶ τὰς Μούσας αὐτῷ συναποδημεῖν, παρθένους οὔσας καὶ πεπαιδευμένας διαφερόντως. Ταύτας δὲ διὰ τε τῆς μελωδίας καὶ τῶν ὀρχήσεων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν παιδείᾳ καλῶν ψυχαγωγεῖν τὸν θεόν. Φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγὸν καὶ τροφέα συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρατείας αὐτῷ Σιληνόν, εἰρηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ

Κερατίαν] Παράσημον δ' αὐτῷ ποιῆσαι κέρατα τὰς κατασκευάζοντας τὰς γραφὰς ἢ τὰς ἀνδριῆτας — ἀπὸ τῆς περὶ τὸ ἄριστον εὐρέσεως, ἐμφαίνοντας τὸ μέγεθος τῆς ἐπινοήσεως τοῖς γεωργοῖς εὐχρηστικῶς. Diod. III, 63. Ubi monet Wessel. inde Dionysum appellari ταυρόμορφον, ταυρόκεραν, βόκεραν. Ovid. Epist. XV, 24. Accedant capiti cornua, Bacchus erit.

Εἰρηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων] Silenum, Bacchi hunc praeceptorem, veteres divinae humanaeque sapientiae rerumque gravissimarum scientia praeditum plerique perhibent, disserentemque introducunt de rebus ex interiore phi-

μεγάλα συμβάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δόξαν. Καὶ κατὰ μὲν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις μάχας ὅπλοις αὐτὸν πολεμικοῖς κεκοσμηθῆναι, καὶ δοραῖς παρδάλεων· κατὰ δὲ τὰς ἐν εἰρήνῃ πανηγύρεις καὶ ἐορτάς, ἐσθήσεσιν ἀνθειναῖς καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα τρυφεραῖς χρῆσθαι. Πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος οἴνου κεφαλαλγίας τοῖς πίνουσι γινομένους, διαδεδέσθαι λέγουσιν αὐτὸν μίτρᾳ τὴν κεφαλὴν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μιτρηφόρον ὀνομάζεσθαι. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς μίτρης ὕστερον παρὰ τοῖς βασιλεῦσι καταδειχθῆναι τὸ διάδημα φασί. Διμήταρα δ' αὐτὸν προσαγορευθῆναι λέγουσι, διὰ τὸ πατὴρ μὲν ἐνὸς ὑπάρχειν τοὺς δύο Διονύσους, μητέρων δὲ δυεῖν. Κεκληρονομηκέναι δὲ τὸν νεώτερον τὰς τοῦ προγεγεστέρου πράξεις. Διόπερ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας μὲν τὰληθές, πλανηθέντας δὲ

Iosophia naturalibus et moralibus. Wess. Vid. Virg. Ecl. VI.

Μιτρηφόρον] Alii codd. μιτροφόρον. Cf. Lobeck ad Phryn. p. 645. Μίτρα Bacchi insigne etiam Luc. DD. II. XVIII. et alibi. Capitis dolores ex nimio vini usu alii etiam sertis capiti impositis se arcere posse credebant.

Διμήτορα] Alii cognomen inde repetunt, quod post mortem Semeles Iupiter ipse secundae matris instar Baccho fuerit.

Δυεῖν] Malim δυεῖν, nam Attice scripsisse Diodorum non verisimile est.

διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἓνα γεγονέναι νομίσαι Διόνυσον. Τὸν δὲ νάρθηκα προσάπτουσιν αὐτῷ διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας. Κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς εὔρεσιν τοῦ οἴνου, μήπω τῆς τοῦ ὕδατος κράσεως εὐρημένης, ἄκρατον πίνειν τὸν οἶνον· κατὰ δὲ τὰς φίλων συναναστροφὰς καὶ εὐωχίας τοὺς συνεορτάζοντας δαψιλῇ τὸν ἄκρατον ἐμφορησαμένους, μανιώδεις γίνεσθαι, καὶ ταῖς βακτηρίαις ξυλίναις χρωμένους, ταύταις ἀλλήλους τύπτειν. Διὸ καὶ τινῶν μὲν τραυματιζομένων, τινῶν δὲ καὶ τελευτώντων ἐν τῶν καιρίων τραυμάτων, προσκόψαντα τὸν Διόνυσον ταῖς τοιαύταις περιστάσεσι, τὸ μὲν ἀποστῆσαι τοῦ πίνειν δαψιλῇ τὸν ἄκρατον ἀποδοκιμάσαι, διὰ τὴν ἡδονὴν τοῦ ποτοῦ, καταδείξαι δὲ νάρθηξιν χρῆσθαι, καὶ μὴ ξυλίναις βακτηρίαις.

CAPUT V.

Dionysi cognomina, eorumque caussae. Cur biformis: unde Satyrorum et Musarum cum eo consortium. Idem scenicorum artificum musicorumque acroamatum auctor.

Ἐπωνυμίας δ' αὐτῷ τοὺς ἀνθρώπους πολλὰς προσάψαι, τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιτηδευμάτων λαβόντας. Βακχεῖον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν συνεπομένων Βακχῶν ὀνομάσαι· Ληναῖον δὲ ἀπὸ τοῦ

CAP. V. Βακχεῖον — ἀπὸ τῶν συνεπομένων Βακχῶν] In orbem redit explicatio. A verbo βάζειν nomen deri-

πατῆσαι τὰς σταφυλὰς ἐν ληνῷ· Βρόμιον δὲ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενομένου βρόμου· ὁμοίως δὲ καὶ πυριγενῇ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν ὀνομάσαι. Θρίαμβον δ' αὐτὸν ὀνομασθῆναί Φασιν ἀπὸ τοῦ πρώτου τῶν μνημονευομένων καταγαγεῖν ἀπὸ τῆς στρατείας Θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ἐξ Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν λαφύρων. Παραπλησίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσηγορίας ἐπιθετικάς αὐτῷ γεγενῆσθαι· περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοίειον. Δίμορφον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν, διὰ τὸ δύο Διονύσους γεγονέναι, τὸν μὲν παλαιόν, καταπώγωννα, διὰ τὸ τοὺς ἀρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν· τὸν δὲ νεώτερον, ὠραίον καὶ τρυφερόν καὶ νέον, καθότι προεῖρηται. Ἕνιοι δὲ λέγουσιν, ὅτι τῶν μεθύοντων διττὰς διαθέσεις ἔχόντων, καὶ τῶν μὲν ὀργίλων, τῶν δὲ ἱλαρῶν γινομένων, δίμορφον ὀνομάσθαι τὸν θεόν.

vat Creuzerus, quod Dionysi cultus cum strepitu et vaticiniorum recitatione conjunctus fuerit. Ita igitur non multum differret haec appellatio ab altera Βρόμιος, quam male a tonitruis inter Bacchi natales auditis repetit Diodorus.

Καταπώγωννα] Diod. III, 63. Τὸν αὐτὸν δὲ (Indicum Bacchum) καὶ καταπώγωννα λέγουσι, διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι, μέχρι τῆς τελευτῆς ἐπιμελῶς ἀνατρέφειν τὰς πάγωννας.

Οτι — ὀνομάσθαι] Matthiae Gr. §. 538. Vig. p. 900.
Ita rursus infra cap. 26. et saepe alibi.

Καὶ Σατύρους δὲ φασιν αὐτὸν περιάγεσθαι, καὶ τούτους ἐν ταῖς ὀρχήσεσι καὶ ταῖς τραγωδίαις τέρψιν καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι τῷ θεῷ. Καθόλου δὲ τὰς μὲν Μούσας τοῖς ἐκ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς ὠφελοῦσας τε καὶ τερπούσας, τοὺς δὲ Σατύρους ταῖς πρὸς γέλωτα συνεργούσαις ἐπιτηδεύουσι χρωμένους, παρασκευάζειν τῷ Διονύσῳ τὸν εὐδαίμονα καὶ κεχαρισμένον βίον. Καθόλου δὲ τῶν θυμελικῶν ἀγώνων φασὶν εὐρετὴν γενέσθαι, καὶ θέατρα καταδείξαι, καὶ μουσικῶν ἀκροαμάτων σύστημα ποιῆσαι· πρὸς δὲ τούτοις ἀλειτουργήτους ποιῆσαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς στρατείαις μεταχειριζομένους τι τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης· ἀφ' ὧν τοὺς μεταγενεστέρους μουσικὰς συνόδους συστήσασθαι τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν, καὶ ἀτελεῖς ποιῆσαι τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντας. Καὶ περὶ μὲν Διονύσου καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ μυθολογούμενων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι, στοχάζόμενοι τῆς συμμετρίας.

(CAPUT VI. Continet mythos de Priapo et Hermaphrodito.)

Τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν] *Intelliguntur artifices scenici.*

CAPUT VII.

Musae. Earum parentes: numerus: nomina: nominum ratio.

Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκεῖον ἂν εἶη διελθεῖν ἐν κεφαλαίοις. Ταύτας γὰρ οἱ πλείστοι τῶν μυθογράφων, καὶ μάλιστα οἱ δεδοκίμασμένοι, Φασὶ θυγατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ τῶν ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ἀλκμάν, θυγατέρας ἀποφαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Ὀμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγουσιν, οἱ δὲ ἑννέα. Καὶ κεκράτηκεν ὁ τῶν ἑννέα ἀριθμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν βεβαιούμενος· λέγω δὲ Ὀμήρου τε καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὀμηρος μὲν γὰρ λέγει,

CAP. VII. Τρεῖς] Quibus nomina Μελέτη, Μνήμη et Ἀοιδή. Paus. IX, 29. „Plutarch. VIII. Sympos. 14. in confesso esse ait, veteres tres tantum novisse Musas, Hesiodumque earum numerum auxisse.“ (Wess.) Alii etiam quatuor statuebant, quae appellantur Thelxiope, Aocde, Arche, Melete apud Cic. de Nat. Deor. III, 21. Et sic plures memorantur discrepantiae in numero earum. Vid. Creuzer. I, 1.

Ὀμηρος] Od. ὁ. v. 60. „Qui quidem Musarum numerus ab Aristarcho, quem graviter offendit, notatus est. Ita enim Schol. min. ejus sententiam exhibent; ἀλλὰ καὶ τὸ ἀριθμεῖν τὰς Μῦσας ἔχ' Ὀμηρικόν.“ SPON de extr. parte Odyss. r. 43. Immutatus legitur hic versus Hymn. in Apoll. 189.

Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ.
Ἡσίοδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται,
λέγων,

Κλειώ τ', Εὐτέρπη τε, Θάλεια τε, Μελπομέ-
νη τε,

Τερψιχόρη τ', Ἑρατώ τε, Πολύμνιά τ', Οὐρα-
νίη τε,

Καλλιόπη θ', ἥ σφεων προφερεστάτη ἐστὶν ἀπα-
σέων.

Τούτων δ' ἐκάστη προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέσεις
τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων· οἷον ποιητικὴν
μελωδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολογίαν τε, καὶ
τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. Παρθένους τε αὐτὰς
οἱ πλείστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι, διὰ τὸ τὰς κα-
τὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθάρτους δοκεῖν εἶναι.
Μούσας δ' αὐτὰς ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν τοὺς ἀν-
θρώπους· τοῦτο δ' ἔστιν, ἀπὸ τοῦ διδάσκειν τὰ κα-

Ἡσίοδος] Theog. V. 77.

Παρθένες — τε αὐτὰς οἱ πλείστοι γεγονέναι μυθολογοῦσι]
Tribuunt tamen alii iis filios plurimos, poetas quip-
pe celeberrimos.

Ἀπὸ τῆς μυεῖν τὰς ἀνθρώπους] Placuit ea originitio [de-
rivatio] Etymologo, estque multo probabilior eo-
rum commentio, qui apud Plut. T. II. p. 480. E. et
Synes. in Dion. p. 42. C. ex ὁμῶς ἔσας conflatum
earum nomen opinabantur. Ego cum Platone in
Cratyl. p. 406. A. fecero, ἀπὸ τῆς μῶσθαι καὶ τῆς ζη-
τήσεως ab investigando derivante. Wess.

λὰ καὶ συμφέροντα, καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν ἀγνοούμενα. Ἐκάστη δὲ προσηγορία τὸν οἰκεῖον λόγον ἀπονέμοντες, Φασὶν ὠνομάσθαι τὴν μὲν Κλειώ, διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζομένων ἔπαινον μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις· Εὐτέρπην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροαμένους τοῖς ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς· Θάλειαν δὲ ἀπὸ τοῦ θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἐγκωμιαζομένους· Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς μελωδίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι· Τερψιχόρην δὲ ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς ἐκ παιδείας περιγινομένοις ἀγαθοῖς· Ἐρατώ δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινούς καὶ ἐπεράστους ἀποτελεῖν· Πολύμνιαν δὲ ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ὑμνήσεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἀπαθανατιζομένους τῇ δόξῃ· Οὐρανίαν δὲ ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξάίρεσθαι πρὸς οὐρανόν· τῇ γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς Φρονήμασι μετεωρίζεσθαι τὰς ψυχὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην δὲ ἀπὸ τοῦ καλὴν ὅπα προῖεσθαι, τούτεστι, τῇ εὐεπείᾳ διάφορον οὔσαν, ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπὸ τῶν ἀκούοντων.

Θάλειαν] Imo hilaritatem in epulis, et deam, quae cantu et saltatione hujus auctor est, significat nomen. Etiam in reliquis derivationibus non omnia probabant circumscripti judices.

II. *Hercules*. CAP. 8 — 39.

CAPUT VIII.

A. *Praefatio*. De *Hercule* mythi etsi multa contineant impedita et fidem paene excedentia, quod proprium sit rei mythicae, tamen non prorsus eos adspernandos, nec veritatem nimis subtiliter exquirendam esse, Diodorus iudicat.

Τούτων δ' ἡμῖν ἀρκούντως εἰρημένων, μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις. Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι πολλὰ δύσχρηστα συμβαίνει τοῖς ἱστοροῦσι τὰς παλαιὰς μυθολογίας, καὶ μάλιστα τὰς περὶ Ἡρακλέους. Τῷ μὲν γὰρ μεγέθει τῶν κατεργασθέντων ὁμολογουμένως οὗτος παραδέδοται πάντας τοὺς ἐξ αἰῶνος ὑπερᾶραι τῇ μνήμῃ παραδοθέντας. Δυσέφικτον ὧν ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον τῶν πραχθέντων ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὸν λόγον ἐξισῶσαι τοῖς τηλικούτοις ἔργοις, οἷς διὰ τὸ μέγεθος ἔπαθλον ἦν ἡ ἀθανασία. Διὰ δὲ τὴν παλαιότητα καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἱστορουμένων, παρὰ πολλοῖς ἀπιστουμένων τῶν μύθων, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ παραλιπόντας τὰ μέγιστα τῶν πραχθέντων, καθαιρεῖν τι τῆς τοῦ θεοῦ δόξης, ἢ πάντα διεξιόντας, τὴν ἱστορίαν ποιεῖν ἀπιστουμένην. Ἐνιοὶ γὰρ τῶν ἀναγινωσκόντων, οὐ δικαίᾳ χρώμενοι κρίσει, τὰκριβὲς ἐπιζητοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαίαις μυθολογίαις, ἐπίσης τοῖς πραττομένοις ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς χρόνῳ, καὶ τὰ δισταζόμενα τῶν ἔργων διὰ τὸ μέγεθος, ἐκ τοῦ καθ' αὐτοὺς βίου τεκμαιρόμενοι, τὴν Ἡρακλέους δύναμιν ἐκ

τῆς ἀσθενείας τῶν νῦν ἀνθρώπων θεωρεῦσιν· ὥστε διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων ἀπιστεῖσθαι τὴν γραφὴν. Καθόλου μὲν γὰρ ἐν ταῖς μυθολογουμέναις ἱστορίαις οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου πικρῶς τὴν ἀλήθειαν ἐξεταστέον. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς θεατροῖς, πεπεισμένοι μήτε Κενταύρους διφυεῖς ἐξ ἑτερογενῶν σωμάτων ὑπάρξαι, μήτε Γηρυόνην τρισώματον, ὅμως πρὸςδεχόμεθα τὰς τοιαύτας μυθολογίας, καὶ ταῖς ἐπισημασίαις συναύξομεν τὴν τοῦ θεοῦ τιμὴν. Καὶ γὰρ ἄτοπον, Ἡρακλέα μὲν ἔτι κατ' ἀνθρώπους ὄντα τοῖς ἰδίῳις πόνοις ἐξημερῶσαι τὴν οἰκουμένην, τοὺς δ' ἀνθρώπους, ἐπιλαθομένους τῆς κοινῆς εὐεργεσίας, συκοφαντεῖν τὸν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις ἔργοις ἐπαινον· καὶ τοὺς μὲν προγόνους, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀρετῆς, ὁμολογουμένην αὐτῷ συγχωρῆσαι τὴν ἀθανασίαν, ἡμᾶς δὲ πρὸς τὸν θεὸν μηδὲ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν διαφυλάττειν. Ἀλλὰ γὰρ τῶν τοιούτων λόγων ἀφέμενοι, διέξιμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις ἀπ' ἀρχῆς, ἀπολούθως τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ποιητῶν τε καὶ μυθολόγων.

B. *Herculis facinora, antequam duodecim labores subiret.* CAP. 9 — 11. init.

CAPUT IX.

Genealogia Herculis, Iove et Alcmena prognati, Persidae. Immensae vires per ipsam portentosam procreationem ei infusae, auctaeque per Lunonem, quae quum Iovis consilium Ilithyiae, dein Eurysthei ope frustrari niteretur, exposito infanti mammas inscia praebuit.

Τῆς Ἀκρισίου τοίνυν Δανάης καὶ Διὸς Φασι γενέσθαι Περσέα· τούτῳ δὲ μιγεῖσθαι τὴν Κηφέως Ἀνδρομέδαν, Ἡλεκτρούνα γεννῆσαι· ἔπειτα τούτῳ τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην συνοικήσασαν, Ἀλκμήνην τεκνώσαι· καὶ ταύτῃ Δία μιγέντα δι' ἀπάτης, Ἡρακλέα γεννῆσαι. Τὴν μὲν οὖν ὅλην τοῦ γένους ῥίζαν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν γονέων εἰς τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀναφέρειν λέγεται τὸν εἰρημένον τρόπον· τὴν δὲ γεγενημένην περὶ αὐτὸν ἀρετὴν οὐκ ἐν ταῖς πράξεσι θεωρηθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς γενέσεως γινώσκεσθαι. Τὸν γὰρ Δία μισγόμενον Ἀλκμήνῃ τριπλασίαν τὴν νύκτα ποιῆσαι, καὶ τῷ πλήθει τοῦ

CAP. IX. Τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην] *Lysidicen*, Pelopis ac Hippodamiae filiam, matrem Alcmenae dat Plutarch. in Thes. p. 4. A. Apollodoro II. Bibl. 4, 5. breviumque scholiorum auctori Iliad. ξ'. 323. *Anaxo*, Alcaei filia, Alcmenes mater dicitur. Vid. et Paus. VIII, 14. WESS.

Τριπλασίαν τὴν νύκτα] Inde desumsit argumentum ridendi Luc. DD. X.

πρὸς τὴν παιδοποιῶν ἀναλωθέντος χρόνου προσημῆ-
ναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ γεννηθισομένου ῥώμης.
Καθόλου δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην οὐκ ἐρωτικῆς ἐπι-
θυμίας ἔνεκα ποιήσασθαι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων
γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ πλεῖον τῆς παιδοποιῆας χάριν.
Διὸ καὶ βουλούμενον τὴν ἐπιπλοκὴν νόμιμον ποιήσα-
σθαι, βιάσασθαι μὲν μὴ βουληθῆναι, πείσαι δ' οὐ-
δαμῶς ἐλπίζειν, διὰ τὴν σωφροσύνην· τὴν ἀπάτην
οὖν προκρίναντα, διὰ ταύτης παρικρούσασθαι τὴν
Ἀλκμήνην, Ἀμφιτρύωνι κατὰ πᾶν ὁμοιωθέντα. Διελ-
θόντος δὲ τοῦ κατὰ φύσιν χρόνου ταῖς ἐγκύοις, τὸν
μὲν Δία πρὸς τὴν Ἡρακλέους γένεσιν ἐνεχθέντα τῇ
διανοίᾳ, προειπεῖν παρόντων ἀπάντων τῶν θεῶν, ὅτι
τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γεννώμενον, Περσείδῳ
ποιήσει βασιλέα. Τὴν δ' Ἥραν ζηλοτυποῦσαν, καὶ
συνεργὸν ἔχουσαν Εἰλείθυιαν τὴν θυγατέρα, τῆς μὲν
Ἀλκμήνης παρακατασχεῖν τὰς ὠδῖνας, τὸν δ' Εὐρυ-
σθέα πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου πρὸς τὸ φῶς ἀγα-
γεῖν. Τὸν δὲ Δία καταστρατηγηθέντα, βουληθῆναι
τὴν τε ὑπόσχεσιν βεβαιῶσαι, καὶ τῆς Ἡρακλέους
ἐπιφανείας προνοηθῆναι. Διὸ φασιν αὐτὸν τὴν μὲν
Ἥραν πείσαι συγχωρῆσαι, βασιλέα μὲν ὑπάρξαι κα-

Ἀμφιτρύωνι κατὰ πᾶν ὁμοιωθέντα] Vide Plauti Amphitruonem.

Προειπεῖν παρόντων ἀπάντων τῶν θεῶν] Ipsum Iovem loquentem introducit Homer. Il. τ'. 101. sqq.

Εἰλείθυιαν τὴν θυγατέρα] Cf. infra ad V, 73.

τὰ τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν Εὐρυσθέα, τὸν δ' Ἡρακλέα τεταγμένον ὑπὸ τὸν Εὐρυσθέα, τελῆσαι δώδεκα ἄθλους, οὓς ἂν Εὐρυσθεὺς προστάξῃ, καὶ τοῦτο πράξαντα τυχεῖν τῆς ἀθανασίης. Ἀλκμήνη δὲ τεκοῦσα, καὶ φοβηθεῖσα τὴν τῆς Ἥρας ζήλοτυπίαν, ἐξέθηκε τὸ βρέφος εἰς τὸν τόπον, ὃς νῦν ἀπ' ἐκείνου καλεῖται πεδίον Ἡράκλειον· καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηνᾶ μετὰ τῆς Ἥρας προῖοῦσα, καὶ θαυμάσασα τοῦ παιδίου τὴν φύσιν, συνέπεισε τὴν Ἥραν τὴν θηλὴν ὑποσχεῖν. Τοῦ δὲ παιδὸς ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν βιαιότερον ἐπισπασαμένου τὴν θηλὴν, ἡ μὲν Ἥρα διαλγήσασα, τὸ βρέφος ἔρριψεν· Ἀθηνᾶ δὲ κομίσασα αὐτὸ πρὸς τὴν μητέρα, τρέφειν παρεκελεύσατο. Θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως τὸ τῆς περιπετείας παράδοξον· ἡ μὲν γὰρ στέργειν ὀφείλουσα μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον, ἀπώλλυεν· ἡ δὲ μητρὶς ἔχουσα μῖσος, δι' ἄγνοιαν ἔσωζε τὸ τῇ φύσει πολέμιον.

Πεδίον Ἡράκλειον] Thebani locum peregre advenientibus ostendebant, in quo Iuno Herculi infanti mammam praeuisset apud Pausan. IX, 25; alii rem in coelo gestam fabulantur, circuli que lactei originem inde derivant, ut Eratosth. Catasterism. cap. ult. Wess.

CAPUT X.

In cunis gloriose perpetratum facinus Herculi nomen dedit, antehac Alcaeo dicto. Thebis educatus, ephebus ab Ergini tributo urbem liberavit, occisoque tyranno et Minyarum oppido destructo, tum virtutis plurimos praecones, tum Megaram, Crontis filiam, uxorem nactus est. Postea Eurysthei, Argivorum regis, invidia invito *duodecim certamina* imponit, quibus superatis, deorum sententia immortalitatem erat consequuturus.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας ἀπέστειλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος· ὁ δὲ παῖς [οὐ καταπλαγείς] ἐκατέρω τῶν χειρῶν τὸν αὐχένα σφίγγας, ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. Διόπερ Ἀργεῖοι, πυθόμενοι τὸ γινόμενον, Ἡρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖον πρότερον καλούμενον. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις οἱ γονεῖς τοῦνομα περιτιθέασιν· ταύτῃ δὲ μόνῃ ἡ ἀρετὴ τὴν προσηγορίαν ἔθετο. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφιτρύων Φυγαδευθεὶς ἐκ Τίρυνθος μετόκησεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἡρακλῆς τραφεὶς καὶ παιδευθεὶς, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς γυμνασίοις διαπονηθεὶς, ἐγένετο ῥώμῃ τε σώματος πολὺ προέχων τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ ψυχῆς λαμπρότητι περι-

CAP. X. Ἡρακλέα προσηγόρευσαν, ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος] Potius ab ὃς ἤρατο κλέος deduci vult Hermannus, ut sit is, qui gloriam sibi parat, der Ruhmerwerber.

Φυγαδευθεὶς ἐκ Τίρυνθος] Quod invitus interfecerat socerum suum Electryonem. Apollod. II, 4, 6.

βόητος· ὅς γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν, πρῶτον μὲν ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδούς ὡς πατρίδι τὰς προσηκούσας χάριτας. Ὑποτεταγμένων γὰρ τῶν Θηβαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους τελούντων μεθ' ὕβρεως, οὐ καταπλαγεῖς τὴν τῶν δεδουλωμένων ὑπεροχὴν, ἐτόλμησε πρᾶξιν ἐπιτελέσαι περιβόητον· τοὺς γὰρ παρὰγενομένους τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν ἀπαίτησιν τῶν δασμίων, καὶ μεθ' ὕβρεως ἐκπραττομένους, ἀκρωτηριάσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐργίνου δ' ἐξαιτοῦντος τὸν αἴτιον, Κρέων βασιλεύων τῶν Θηβαίων καταπλαγεῖς τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας, ἔτοιμος ἦν ἐκδιδόναι τὸν αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων. Ὁ δ' Ἡρακλῆς πείσας τοὺς ἡλικιώτας ἐλευθεροῦν τὴν πατρίδα, κατέσπασεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς προσηλωμένας πανοπλίας, αἷς οἱ πρόγονοι σκῦλα τοῖς θεοῖς ἦσαν ἀνατεθεικότες· οὐ γὰρ ἦν εὐρεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἰδιωτικὸν ὄπλον, διὰ τὸ τοὺς Μινύας παρωπλικέναι τὴν πόλιν, ἵνα μηδεμίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τὰς Θήβας ἀποστάσεως ἔννοιαν. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς πυθόμενος Ἐργίῳ τὸν βασιλέα τῶν Μινυῶν προσάγειν τῇ πέλει μετὰ στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ κατὰ τινα στενωχωρίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως ἄχρη-

Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν] Cf. Paus. IX, 37. Apollod. II, 4, 11. et Muelleri Orchomenus et Minyae p. 207. sq.

Τῶν δεδωλωμένων] Perfectum passivi significatione medii.

στον ποιήσας, αὐτόν τε τὸν Ἑργῖνον ἀνείλε, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντας ἀπέκτεινεν. Ἄκων δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει τῶν Ὀρχομενίων, καὶ παρ-εῖς πεσὼν ἐντὸς τῶν πυλῶν, τὰ τε βασιλεία τῶν Μινυῶν ἐνέπρησε, καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψε. Περι-βοήτου δὲ τῆς πράξεως γενομένης καθ' ὅλην τὴν Ἑλ-λάδα, καὶ πάντων θαυμάζοντων τὸ παράδοξον, ὁ μὲν βασιλεὺς Κρέων, θαυμάσας τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου, τὴν τε θυγατέρα Μεγάραν συνώκισεν αὐτῷ, καὶ κα-θάπερ υἱῷ γνησίῳ [τὰ κατὰ] τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν· Εὐρυσθέους δ' ὁ τὴν βασιλείαν ἔχων τῆς Ἀργείας, ὑποπτεύσας τὴν Ἡρακλέους αὐξήσιν, μετεπέμπετό τε αὐτόν, καὶ προσέταττε τελεῖν ἄθλους. Οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους, Ζεὺς μὲν ἀπέστειλε, διακελευόμενος ὑπουργεῖν Εὐρυσθεῖ· Ἡρακλῆς δὲ παρ-ελθὼν εἰς Δελφοὺς, καὶ περὶ τούτων ἐπερωτήσας τὸν θεόν, ἔλαβε χρησμὸν τὸν δηλοῦντα, δίδτι τοῖς θεοῖς δέδονται δώδεκα ἄθλους τελέσαι, προστάττον-τος Εὐρυσθέως, καὶ τοῦτο πράξαντα τεύχεσθαι τῆς ἀθανασίας.

Τὴν πόλιν κατέσκαψε] At ea multo serius exstabat et florebat.

Διότι] Ita recentiores dicunt pro ὅτι etiam ibi, ubi accusativi cum infinitivo locum tenet, quum apud veteres tantum pro quia usurpetur.

Τεύχεσθαι] Soloece vulgo τεύχασθαι quod, a τεύχω deri-vandum, accusativum sibi adjungeret.

C. *Duodecim labores Herculis.* CAP. 11 — 30.

CAPUT XI.

Incidit primo in animi aegritudinem ac furorem, quo liberatus, singulos strenue adit labores. Itaque 1) necat leonem Nemeum, eiusque exuviis se amicit. 2) Exstinguit hydram Lernaean, cuius felle tela tinguit.

Τούτων δὲ προσαχθέντων, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐνέπεσεν εἰς ἀθυμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Τό τε γὰρ τῷ ταπεινότερῳ δουλεύειν, οὐδαμῶς ἄξιον ἔκριεν εἶναι τῆς ἰδίας ἀρετῆς· τό τε τῷ Διὶ καὶ πατρὶ μὴ πείθεσθαι, καὶ ἀσύμφορον ἐφαίνετο καὶ ἀδυνατον. Εἰς πολλὴν οὖν ἀμηχανίαν ἐμπίπτοντος αὐτοῦ, Ἡρα μὲν ἔπεμψεν αὐτῷ λύσσαν· ὁ δὲ τῇ ψυχῇ δυσφορῶν, εἰς μανίαν ἐνέπεσε· Τοῦ πάθους δ' αὐξομένου, τῶν Φρενῶν ἐκτὸς γενόμενος, τὸν μὲν Ἰόλαον ἐπεβάλετο κτείνειν· ἐκείνου δὲ Φυγόντος, καὶ τῶν παίδων, τῶν ἐκ Μεγάρας πλησίον διατριβόντων, τούτους ὡς πολεμίους κατετόξευσε. Μόλις δὲ τῆς μανίας

CAP. XI. Τέττης — κατετόξευσε] De horum numero et mortis genere magna veteres inter lis est, diligenter exposita a criticis ad Pind. Isthm. IV. Is. Tzetz. in Lycophr. 38. καὶ τὰς τέσσαρας παῖδας αὐτῷ τοξεύσας ἀνέϊλεν, Ὀνίτην, Θηρίμαχον, Δημοκόοντα καὶ Κρεοντιάδην. ὁ δὲ Πίνδαρος ὁπτῶ λένει παῖδας — ἑτέροι δὲ καὶ δύο υἱὸς Ἰφικλῆος τῷ ἀδελφῷ. Cum Tzetze consentit Schol. Luc. DD. XIII. 2. in Δημοκόοντος nomine adaeque vitiosus, ut Hemsterh. ostendit. WESS.

ἀπολυθείς, καὶ ἐπιγνούς τὴν ἰδίαν ἄγνοιαν, περι-
 γῆς ἦν ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. Πάντων δ'
 αὐτῷ συλλυπούμενων καὶ συμπαθούντων, ἐπὶ πολὺν
 χρόνον κατὰ τὴν οἰκίαν ἡσύχαζεν, ἐκκλίνων τὰς τῶν
 ἀνθρώπων ὁμιλίας τε καὶ ἀπαντήσεις. Τέλος δὲ
 τοῦ χρόνου τὸ πάθος πρᾶυναντος, κρίνας ὑπομένειν
 τοὺς κινδύνους, παρεγένετο πρὸς Εὐρυσθέα· καὶ πρῶ-
 τον ἔλαβεν ἄθλον, ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέᾳ λέον-
 τα. Οὗτος δὲ μεγέθει μὲν ὑπερφυῆς ἦν, ἄτρωτος
 δὲ ὦν σιδήρῳ, καὶ χαλκῷ καὶ λίθῳ, τῆς κατὰ
 χεῖρα βιαζομένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. Διέτριβε δὲ μά-
 λιστα μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Νεμέας, περὶ ὅρος τὸ
 καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ
 περὶ τὴν ρίζαν διώρυγα διηνεκῇ, καθ' ἣν εἰώθει Φω-
 λεύειν τὸ θηρίον. Ὁ δ' Ἡρακλῆς καταντήσας ἐπὶ
 τὸν τόπον, προσέβαλεν αὐτῷ, καὶ τοῦ θηρίου συμ-
 φυγόντος εἰς τὴν διώρυγα, συνακολουθῶν αὐτῷ, καὶ
 τὸ ἕτερον τῶν στομίων ἐμφράξας, συνεπλάκη, καὶ
 τὸν αὐχένα σφίγγξας τοῖς βραχίουσιν, ἀπέπνιξε. Τὴν
 δὲ δορὰν αὐτοῦ περιθέμενος, καὶ διὰ τὸ μέγεθος
 ἅπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβών, εἶχε σκεπαστήριον
 τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων. Δεύτερον δ' ἔλαβεν
 ἄθλον, ἀποκτεῖναι τὴν Λερναίαν ὕδραν, ἧς ἐξ ἑνὸς
 σώματος ἑκατὸν αὐχένες, ἔχοντες κεφαλὰς ὄφειων,
 διετυπούντο. Τούτων δ' εἰ μία διαφθαρείη, διπλα-
 σίας ὁ τμηθεὶς ἀνίει τόπος· δι' ἣν αἰτίαν ἀήττητος

Ἄγνοια] Bene conjiciunt ἄνοια.